2026/1698

2026.7.13.

A BIZOTTSÁG (EU) 2026/1698 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2026. július 10.)

az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban a kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák által érintett ciprusi, horvátországi, portugáliai, romániai és szlovéniai mezőgazdasági ágazatoknak szánt szükséghelyzeti pénzügyi támogatás nyújtásáról

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 221. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) 2025 tavaszán és nyarán Horvátországot több kedvezőtlen éghajlati jelenség is sújtotta. A vegetációs időszak két hideghullámmal kezdődött, március közepén és április elején, amikor fagyokat is tapasztaltak. Ugyanebben az időszakban egyes növények esetében a terméshozamot a túlzott csapadékmennyiség és az aszály is befolyásolta. E nehézségek együttes hatása jelentős károkat okozott a szilva, a mogyoró, a szőlő, a lucerna és a cukorrépa termelésében.

(2) 2025 nyári hónapjaiban Ciprust súlyos aszály sújtotta, amelyet a csapadék hiánya és a rendkívüli hőség okozott. A csapadékhiány már májustól észlelhető volt. A hosszan tartó aszály visszafordíthatatlan hatást gyakorolt számos mezőgazdasági ágazatra és növényre, és a citrusfélék, a banán, a füge, a gránátalma, a töviskörte, a szőlőültetvények, az olívaolaj és az étkezési olajbogyó, a gabonafélék, a takarmány és a méhészeti termékek esetében a termelés jelentős csökkenéséhez vezetett. Emellett a szarvasmarhák, a juhok és a kecskék tekintetében a takarmányköltségek jelentős növekedését is okozta.

(3) 2026 januárjában és februárjában Portugáliát elérte a Kristin vihar. A rendkívül heves esőzések, az erős szelek és a nagy hullámok árvizeket és súlyos időjárási eseményeket okoztak, amelyek tönkretették a mezőgazdasági földterületeket és infrastruktúrát. A vihar jelentős veszteségeket okozott a mezőgazdasági termelésben, széles körű hatásai pedig érezhetőek voltak a szántóföldi növények, az olívaolaj és az étkezési olajbogyó, a gyümölcs- és zöldségfélék mezőgazdasági termelésére, valamint a borágazatban és az állattenyésztési ágazatban.

(4) 2025 nyári hónapjaiban Romániát kedvezőtlen éghajlati jelenségek sújtották. Az ország júniustól augusztusig rendkívüli aszálynak volt kitéve, amelyet ismétlődő hőhullámok kísértek. Ez a nagyon meleg és száraz időjárás a növények teljes kifejlődésének időszakában következett be, és jelentős károkat okozott a kukoricában és a napraforgóban.

(5) 2025 tavaszán Szlovéniát márciusban és áprilisban két hideghullám sújtotta, amelyek során a hőmérséklet több helyen is fagypont alatt volt. E két fagy együttes hatása a vegetációs időszak elején jelentős károkat okozott az almatermesztésben.

(6) A kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák által a mezőgazdaságnak okozott jelentős károk, valamint az érintett ciprusi, horvátországi, portugáliai, romániai és szlovéniai termelők ebből eredő bevételkiesése veszélyeztetik a szóban forgó tagállamok mezőgazdasági üzemeinek gazdasági életképességét.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) Ezért rendkívüli intézkedést kell elfogadni az említett kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák következtében Cipruson, Horvátországban, Portugáliában, Romániában és Szlovéniában felmerült egyedi problémák kezelésére.

(8) A kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák által a mezőgazdasági termelőknek okozott jelentős kár és gazdasági veszteség az 1308/2013/EU rendelet 221. cikke értelmében vett egyedi problémának minősülnek, amelyet az említett rendelet 219. vagy 220. cikke alapján hozott intézkedésekkel nehezen lehetne kezelni. A helyzet nem kapcsolódik kifejezetten egy azonosított egyedi piaci zavarhoz vagy piaci zavar kialakulásának konkrét veszélyéhez. Továbbá nem olyan helyzetről van szó, amely az állatbetegségek elleni, illetve a közegészségügyi, állat- vagy növényegészségügyi veszélyekből eredő fogyasztói bizalomvesztés elleni fellépést szolgáló intézkedéseket igényelne.

(9) A Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia rendelkezésére bocsátandó összeget mindenekelőtt az adott tagállam uniós mezőgazdasági jelentőségének figyelembevételével, a közvetlen kifizetésekre vonatkozóan az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) V. mellékletében meghatározott nettó felső összeghatárok, valamint a Cipruson, Horvátországban, Portugáliában, Romániában és Szlovéniában tapasztalt kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák hatása alapján kell meghatározni.

(10) Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának a szükséghelyzeti pénzügyi támogatást a leghatékonyabb csatornákon keresztül kell elosztania olyan objektív, méltányos és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján, amelyek figyelembe veszik az érintett mezőgazdasági termelők által tapasztalt nehézségek és tényleges gazdasági károk mértékét, például a támogatható ágazatban vagy terményekben bekövetkező termelési veszteségek minimális százalékos arányát. Az említett tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szükséghelyzeti pénzügyi támogatás végső kedvezményezettjei az érintett mezőgazdasági termelők legyenek, és el kell kerülniük a piac vagy a verseny torzítását.

(11) Mivel a Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia számára elkülönített összegek csak részben kezelnék az érintett termelők által tapasztalt gazdasági nehézségeket, Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendeletben meghatározott feltételek mellett kiegészítő nemzeti támogatást is nyújtsanak az említett termelőknek.

(12) Annak érdekében, hogy Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatást az érintett termelők helyzete által megkövetelt rugalmasság mellett oszthassa ki, lehetővé kell tenni számukra, hogy a szükséghelyzeti pénzügyi támogatást az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott más támogatással halmozzák anélkül, hogy a mezőgazdasági termelők túlzott mértékű kompenzációban részesülnének.

(13) A túlzott mértékű kompenzáció elkerülése érdekében Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának figyelembe kell vennie az egyéb nemzeti vagy uniós támogatási eszközök vagy magánbiztosítási rendszerek keretében az elszenvedett gazdasági veszteségekre való reagálás céljából nyújtott támogatást.

(14) Mivel az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás mértéke euróban kerül megállapításra, az egységes és egyidejű alkalmazás biztosítása érdekében meg kell határozni a nemzeti valutaként nem az eurót használó tagállamok, jelen esetben Románia számára az előirányzott támogatási összeg nemzeti valutára való átváltásának dátumát. Mivel ez a rendelet nem állapít meg határidőt a szükséghelyzeti pénzügyi támogatási kérelmek benyújtására, az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([3]) 30. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában, az e rendeletben meghatározott összegek vonatkozásában helyénvaló e rendelet hatálybalépésének időpontját tekinteni az árfolyam meghatározó ügyleti tényének.

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) A Bizottság (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. december 7.) az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségekre és más szervekre, a pénzgazdálkodásra, a számlaelszámolásra, a biztosítékokra és az euro használatára vonatkozó szabályokkal történő kiegészítéséről (HL L 20., 2022.1.31., 95. o., ELI: ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) Az intézkedések hatékonyságának biztosítása érdekében a kedvezményezetteknek mielőbb részesülniük kell a szükséghelyzeti pénzügyi támogatásból. Emellett biztosítani kell az uniós pénzeszközök időben történő nyomon követését, valamint a mezőgazdasági tartalék naprakész figyelemmel kísérését és hatékony felhasználását, maximalizálva annak rendelkezésre állását, és javítva a krízishelyzetekre való gyors reagálás képességét. Ezért helyénvaló meghatározni az elszámolhatóság határidejét, amelyen belül a tagállamok kifizethetik a támogatást a kedvezményezetteknek. A szóban forgó időpontot követően teljesített kifizetéseket úgy kell tekinteni, mint amelyek nem számolhatók el az uniós finanszírozás keretében.

(16) Az Unió tehát Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia kizárólag azon kiadásait fogja finanszírozni e rendkívüli intézkedés keretében, amelyek az elszámolhatóságukra vonatkozóan meghatározott határidőn belül merülnek fel. Az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatást ezért 2027. február 28-ig ki kell fizetni.

(17) Mivel a 2027. február 28. után teljesített kifizetések nem minősülhetnek elszámolhatónak, az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikkének (2) bekezdése, amely a határidő után teljesített havi kifizetések arányos csökkentéséről rendelkezik, nem alkalmazandó.

(18) Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának részletes információkat kell eljuttatnia a Bizottsághoz e rendelet végrehajtásáról, különösen az intézkedések leírását, a támogatható mezőgazdasági ágazatok és növények, valamint az érintett földrajzi területek meghatározásához használt kritériumokat annak érdekében, hogy a Bizottság nyomon követhesse az e rendelettel bevezetett intézkedés hatékonyságát.

(19) Annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők mihamarabb megkaphassák a szükséghelyzeti pénzügyi támogatást, indokolt, hogy Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia késedelem nélkül hajtsa végre ezt a rendeletet. Ezért indokolt előírni, hogy e rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napját követő napon lépjen hatályba.

(20) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

(1) Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia összesen 56 600 000 EUR összegű uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatásban részesül azzal a céllal, hogy az e rendeletben meghatározott feltételek mellett rendkívüli támogatást nyújtson a mezőgazdasági termelőknek.

(2) Az e rendeletnek megfelelő uniós kiadások nem haladhatják meg a következő teljes összegeket:

a) Horvátország esetében 4 400 000 EUR;

b) Ciprus esetében 4 600 000 EUR;

c) Portugália esetében 30 000 000 EUR;

d) Románia esetében 14 800 000 EUR;

e) Szlovénia esetében 2 800 000 EUR.

(3) Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia a (2) bekezdésben említett összegeket olyan intézkedésekre használhatja fel, amelyek célja, hogy kompenzálják a leginkább érintett mezőgazdasági termelőket a 2025-ben és 2026-ban bekövetkezett, gazdaságaik életképességét befolyásoló kedvezőtlen éghajlati jelenségek és természeti katasztrófák miatt elszenvedett gazdasági veszteségeikért.

A következő mezőgazdasági termények vagy ágazatok tekintetében nyújtható uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás:

a) Horvátországban: szilva, mogyoró, szőlőültetvények, lucerna és cukorrépa;

b) Cipruson: citrusfélék, banán, füge, gránátalma, töviskörte, szőlőültetvények, olívaolaj és étkezési olajbogyó, gabonafélék, takarmánynövények, méhészet, szarvasmarhafélék, juhok és kecskék;

c) Portugáliában: szántóföldi növények, olívaolaj és étkezési olajbogyó, gyümölcs- és zöldségágazat, borágazat és állattenyésztési ágazat;

d) Romániában: napraforgó és kukorica;

e) Szlovéniában: alma.

(4) A (3) bekezdésben említett intézkedéseket olyan objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell végrehajtani, amelyek figyelembe veszik az érintett mezőgazdasági termelők tényleges gazdasági veszteségeinek mértékét. Az intézkedéseknek olyan jellegűeknek kell lenniük, hogy az intézkedések keretében nyújtott kifizetések ne okozzák a piac vagy a verseny torzulását.

(5) Az e rendelet alapján nyújtott szükséghelyzeti pénzügyi támogatás a mezőgazdasági termelőknek a támogatható ágazatokban és a növénytermesztésben okozott károkból közvetlenül eredő jövedelemkiesés miatti ellentételezésére korlátozódik. E rendelet alapján más gazdasági veszteség nem támogatható.

(6) Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia biztosítja, hogy amennyiben az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás közvetlen kedvezményezettjei nem a mezőgazdasági termelők, az uniós támogatásból származó gazdasági előnyt teljes mértékben a mezőgazdasági termelők élvezzék.

(7) Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának a (3) bekezdés szerinti intézkedések keretében teljesített kifizetésekhez kapcsolódó, a (2) bekezdésben említett kiadásai csak abban az esetben jogosultak uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatásra, ha e kifizetésekre legkésőbb 2027. február 28-ig sor kerül.

(8) Az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelet 30. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában az e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott összeg árfolyamára vonatkozó meghatározó ügyleti tény e rendelet hatálybalépésének napja.

(9) Az e rendelet szerinti uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás halmozható az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott más támogatásokkal.

(10) Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia a (2) bekezdésben meghatározott megfelelő összeg 200 %-ának megfelelő összeghatárig – ugyanazon objektív és megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján – nyújthat a (3) bekezdés értelmében hozott intézkedéseket kiegészítő nemzeti támogatást, feltéve, hogy e kifizetések nem eredményezik sem a piac vagy a verseny torzulását, sem pedig a termelők túlzott mértékű kompenzációját. A kiegészítő nemzeti támogatásra jogosult mezőgazdasági terményeknek és ágazatoknak meg kell egyezniük az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatásra jogosult terményekkel és ágazatokkal. Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának 2027. április 30-ig kell kifizetnie a kiegészítő nemzeti támogatást.

(11) A túlzott mértékű kompenzáció elkerülése érdekében az e rendelet szerinti pénzügyi támogatás nyújtásakor Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia figyelembe veszi az érintett gazdasági veszteségek ellentételezése érdekében az egyéb nemzeti vagy uniós támogatási eszközök vagy magánprogramok keretében nyújtott támogatást.

2. cikk

(1) Ciprus, Horvátország, Portugália, Románia és Szlovénia az 1. cikk (3) bekezdésében említett intézkedések tekintetében haladéktalanul, de legkésőbb 2026. október 31-ig értesíti a Bizottságot a következőkről:

a) a meghozandó intézkedések leírása;

b) a támogatható mezőgazdasági ágazatok és termények, valamint az érintett földrajzi területek meghatározásához használt kritériumok;

c) a szükséghelyzeti pénzügyi támogatásra jogosult mezőgazdasági termelők meghatározásához használt kritériumok és a kapcsolódó összegek;

d) az uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás mezőgazdasági termelők közötti elosztásának módszerei és folyamata;

e) a mezőgazdasági termelők termeléskiesésből eredő gazdasági veszteségeinek kompenzálására irányuló intézkedések tervezett hatása;

f) az annak ellenőrzése céljából elvégzendő tevékenységek, hogy az intézkedések elérték-e tervezett hatásukat;

g) a versenytorzulás és a túlzott mértékű kompenzáció megakadályozására irányuló intézkedések;

h) az uniós kiadások kifizetésére vonatkozó előrejelzés havi bontásban 2027. február 28-ig;

i) az 1. cikk (9) bekezdése alapján nyújtott kiegészítő nemzeti támogatás mértéke;

j) a mezőgazdasági termelők támogathatóságának ellenőrzése és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében meghozandó intézkedések.

(2) Ciprusnak, Horvátországnak, Portugáliának, Romániának és Szlovéniának legkésőbb 2027. július 31-ig értesítenie kell a Bizottságot az intézkedésenként kifizetett teljes összegekről (adott esetben uniós szükséghelyzeti pénzügyi támogatás és kiegészítő nemzeti támogatás szerinti bontásban), a kedvezményezettek számáról és típusáról, valamint az intézkedés eredményességének értékeléséről.

3. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2026. július 10-én.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN